

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра права

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з підготовки до практичних занять,
самостійної та індивідуальної роботи з
освітнього компонента «Правнича деонтологія та стандарти професійної
діяльності»
для здобувачів спеціальності D8 Право
на другому (магістерському) рівні вищої освіти
денної та заочної форми навчання

РЕКОМЕНДОВАНО
на засіданні кафедри права
Навчально-наукового юридичного інституту
(протокол № 1 від 26.08.2026 р.)

ПОГОДЖЕНО
На засіданні Науково-методичної ради
Державного університету економіки і технологій
(протокол № 1 від 27.08 2026 р.)

м. Кривий Ріг
2026 р.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи з освітньої компоненти «Правнича деонтологія та стандарти професійної діяльності» для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 Право на другому (магістерському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форми навчання / Державний університет економіки і технологій, кафедра права ; уклад. О.Теличко; Кривий Ріг. 2026. 29 с.

Укладачі:

Оксана ТЕЛИЧКО завідувачка кафедри права, к.ю.н
доцент

Відповідальний
за випуск:

Оксана ТЕЛИЧКО завідувачка кафедри права, к.ю.н,
доцент

Методичні рекомендації з освітнього компоненту «Правнича деонтологія та стандарти професійної діяльності» для виконання завдань практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 Право на другому (магістерському) рівні вищої очної (денної) та заочної форми навчання розроблені з метою формування у здобувачів вищої освіти системних знань морально-етичних, професійних і правових засад діяльності правника, засвоєння стандартів професійної поведінки та відповідальності, принципів доброчесності, незалежності, неупередженості, конфіденційності та запобігання конфлікту інтересів, а також розвиток навичок їх практичного застосування у професійній діяльності з урахуванням цифрової трансформації, європейських стандартів, сучасних суспільних викликів і вимог воєнного стану.

Методичні рекомендації містять перелік питань, що виносяться на обговорення, відповідно до тем практичного заняття, самостійної та індивідуальної роботи, перелік рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

1.	Вступ.....	4
2.	Перелік завдань для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.....	6
3.	Завдання для модульного контролю.....	20
4.	Поточне та підсумкове оцінювання.....	22
5.	Перелік питань для підготовки до підсумкового оцінювання.....	23
6.	Список використаних джерел.....	25

Вступ

Актуальність освітнього компонента «Правнича деонтологія та стандарти професійної діяльності» зумовлена необхідністю формування правника, здатного здійснювати професійну діяльність на засадах верховенства права, законності, професійної незалежності, доброчесності, конфіденційності, відповідальності та поваги до прав і свобод людини. Сучасна професійна діяльність правника передбачає не лише належне застосування норм права, а й дотримання високих етичних та професійних стандартів.

Особливого значення деонтологічна підготовка набуває в умовах воєнного стану, європейської інтеграції України та трансформації правничої професії під впливом цифровізації. Правник має бути готовим діяти в умовах правової невизначеності, підвищеного суспільного запиту на справедливість, захисту прав людини, забезпечення доступу до правосуддя та дотримання професійної таємниці.

Водночас цифровізація правничої діяльності, використання штучного інтелекту, електронних доказів, цифрових баз даних та онлайн-комунікації актуалізують питання цифрової етики, інформаційної безпеки, захисту персональних даних, професійної конфіденційності та відповідального використання технологій.

Методичні вказівки з освітнього компонента «Правнича деонтологія та стандарти професійної діяльності» розроблено з метою забезпечення здобувачів вищої освіти необхідними навчально-методичними матеріалами для системного опанування теоретичних положень і практичних аспектів, спрямованих на забезпечення самостійної та практично орієнтованої роботи здобувачів, розвиток професійного правничого мислення, здатності оцінювати етичні дилеми та приймати обґрунтовані рішення відповідно до законодавства, правил професійної етики та міжнародних стандартів.

Таким чином, вивчення освітній компонент «Правнича деонтологія та стандарти професійної діяльності» є важливою складовою професійної підготовки правника, оскільки забезпечує поєднання професійних правничих знань із етичними цінностями та стандартами поведінки, формує здатність вирішувати професійні етичні дилеми, запобігати конфлікту інтересів і професійним правопорушенням та сприяє утвердженню високої культури правничої професії, яка визначається розвитком європейських стандартів правничої професії та необхідністю їх урахування у професійній підготовці майбутніх правників.

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння принципів і стандартів професійної етики правника, розвиток навичок етичної поведінки та прийняття професійних рішень з урахуванням принципів законності, доброчесності, незалежності, конфіденційності, відповідальності та поваги до прав і свобод людини, а також забезпечення готовності дотримуватися етичних вимог у різних сферах правничої діяльності.

Завдання освітнього компонента: сформувати знання про поняття, принципи та основні категорії професійної етики правника, зокрема стандартів адвокатської, суддівської, прокурорської та іншої правничої діяльності; ознайомити з національними та міжнародними етичними стандартами правничої професії через формування розуміння принципів законності, незалежності, доброчесності, професійної компетентності, конфіденційності, неупередженості та

відповідальності правника; розвинути навички виявлення та належного вирішення етичних дилем і конфліктів інтересів, дотримання вимог щодо професійної таємниці, захисту персональних даних і належного використання цифрових технологій та інформації у професійній діяльності; виховання нетерпимості до проявів корупції, дискримінації, зловживання професійними повноваженнями та інших форм неетичної поведінки; формування відповідального ставлення до професійної репутації правника, принципів правничої доброчесності та суспільної довіри до правничої професії.

ОК «Правнича деонтологія та стандарти професійної діяльності» забезпечує формування освітніх компетентностей закріплених у *Стандарті вищої освіти зі спеціальності 081 Право на другому (магістерському) рівні:*

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів. СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника. СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.
Результати навчання	ПР1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. ПР2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. ПР3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел,

	включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. ПР10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.
--	---

2. Перелік завдань для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Тема 1. Правнича деонтологія: поняття, предмет, система та значення.

Практичне заняття № 1.

1. Поняття правничої деонтології, її предмет і завдання.
2. Співвідношення правничої деонтології, професійної етики, моралі та права. Система та структура правничої деонтології.
3. Основні категорії правничої деонтології.
4. Правнича професія та її суспільне призначення. Професійна культура правника.

Завдання для перевірки знань:

1. Що таке правнича деонтологія та що є предметом її вивчення?
2. Які основні завдання та функції правничої деонтології?
3. Які основні категорії та принципи правничої деонтології?
4. У чому полягає професійний обов'язок, честь, гідність і відповідальність правника?
5. Як співвідносяться правнича деонтологія, професійна етика та юридична культура?
6. Які соціальні та професійні норми регулюють діяльність правника?
7. У чому полягають основні деонтологічні вимоги до професійної діяльності правника?
8. Яке значення має правнича деонтологія для забезпечення доброчесності, незалежності та довіри до правничої професії?
9. Які сучасні деонтологічні виклики постають перед правником в умовах цифровізації, воєнного стану та європейської інтеграції?
10. Чи може деонтологічна вимога бути більш суворою, ніж вимога закону? Обґрунтуйте.
11. Як має діяти правник у ситуації конфлікту між професійним обов'язком і особистими переконаннями?
12. Як забезпечити баланс між професійною незалежністю правника та його відповідальністю перед клієнтом і суспільством?
13. Чому дотримання деонтологічних стандартів є необхідною умовою професійної правничої діяльності?

Самостійна робота

1. ***Розв'язати ситуаційне завдання:*** правник опинився у ситуації потенційного конфлікту між професійним обов'язком, особистими інтересами та інтересами клієнта. Визначити деонтологічні принципи, якими він має керуватися, та запропонувати алгоритм дій.
2. ***Підготувати коротке есе на тему:*** «Чому професійні знання без належних морально-етичних стандартів не забезпечують високої якості правничої діяльності?».

Теми рефератів:

1. Правнича деонтологія як основа професійної діяльності правника.
2. Професійна етика та моральні засади діяльності правника.
3. Професійний обов'язок, честь і гідність правника: зміст та значення.
4. Принципи доброчесності, незалежності та відповідальності у професійній діяльності правника.
5. Сучасні деонтологічні виклики професії правника в умовах цифровізації та воєнного стану.

Опрацювання літератури:

основна 1, 2, 3,6,7

додаткова 4, 5,11,12,13,14

Практичне заняття № 2

Тема 2. Професійна етика та моральна культура як система ціннісних показників діяльності юриста.

1. Поняття, сутність і значення професійної етики юриста.
2. Моральна культура юриста: структура, основні цінності та професійно-моральні якості правника.
3. Основні принципи професійної етики: законність, доброчесність, справедливість, незалежність, відповідальність і конфіденційність.
4. Конфлікт інтересів крізь призму правничої професії
5. Етичні стандарти поведінки юриста та вирішення професійних морально-етичних дилем.
6. Професійна етика та моральна відповідальність юриста в умовах війни.

Запитання для самоконтролю.

1. Що таке професійна етика юриста та яке її значення у правничій діяльності?
2. Які основні принципи та цінності професійної етики юриста?
3. У чому полягає взаємозв'язок моралі, права та професійної етики?
4. Що таке моральна культура юриста та які її основні складові?
5. Які моральні та професійні якості визначають культуру правника?
6. У чому проявляються чесність, доброчесність, справедливість і

відповідальність юриста?

7. Яке значення мають професійна честь, гідність і репутація юриста?
8. Які етичні дилеми та конфлікти можуть виникати у професійній діяльності юриста?
9. Яке значення мають конфіденційність і професійна таємниця у діяльності правника?
10. Як дотримання професійної етики впливає на довіру суспільства до правничої професії?

Завдання для самостійної роботи.

Завдання 1. Скласти таблицю «Професійно-моральні якості сучасного юриста», визначивши зміст кожної якості та приклади її прояву у професійній діяльності (мінімум 5 професійно-моральних якостей).

Завдання 2. Розробити кодекс професійної поведінки сучасного юриста (10 основних правил)

Завдання 3. Дослідити етичні аспекти використання соціальних мереж, цифрових технологій та штучного інтелекту у правничій діяльності.

Опрацювання літератури:

основна 1,2,3,4,5,6,7

додаткова 17,18,19,20,21,23,27,31,32

Практичне заняття № 3

Тема 3. Правові конфлікти: сутність, види та професійна роль юриста у їх врегулюванні.

1. Поняття, ознаки та причини виникнення правових конфліктів.
2. Види та основні стадії розвитку правових конфліктів.
3. Правові способи та механізми запобігання і врегулювання конфліктів.
4. Конфлікт інтересів у професійній діяльності правника: поняття, види та способи врегулювання.
5. Запобігання корупції та іншим етичним ризикам у професійній діяльності правника.

Завдання для перевірки знань:

1. Що таке правовий конфлікт та які його основні ознаки?
2. Які основні причини виникнення правових конфліктів?
3. Які види правових конфліктів виділяють у юридичній практиці?
4. Які стадії розвитку правового конфлікту можна визначити?
5. У чому полягає роль юриста у попередженні та прогнозуванні правових конфліктів?
6. Які професійні принципи та етичні стандарти має дотримуватися юрист під час врегулювання конфлікту?
7. Які способи та механізми позасудового врегулювання правових конфліктів може застосовувати юрист?
8. Яке місце посідає медіація у професійній діяльності юриста?
9. Як юрист має діяти у разі виникнення конфлікту інтересів під час

врегулювання спору?

10. Розкрийте поняття конфлікту інтересів, охарактеризуйте його види та способи врегулювання.
11. Розкрийте поняття конфлікту інтересів, охарактеризуйте його види та способи врегулювання.
12. Визначте основні корупційні та етичні ризики у діяльності правника та запропонуйте механізми їх запобігання.

Завдання для самостійної роботи:

Задача 1. Проаналізуйте реальний юридичний конфлікт з судової практики за останні 5 років, керуючись Оглядом судової практики Верховного суду. Визначте його суб'єктів, предмет, причини виникнення, стадії розвитку та способи вирішення. Обґрунтуйте, чи було обрано найбільш ефективний спосіб вирішення конфлікту. Підготуйте аналітичну довідку обсягом 2–3 сторінки із висновком про найбільш ефективний спосіб запобігання або врегулювання такого конфлікту.

Задача 2. Розробити алгоритм дій правника у разі виникнення потенційного або реального конфлікту інтересів.

Фабула.

Адвокат представляє інтереси підприємства у господарському спорі. Під час підготовки до судового засідання він дізнався, що представник іншої сторони раніше був його клієнтом та надавав адвокату конфіденційну інформацію щодо фінансової діяльності підприємства.

Незважаючи на це, адвокат не повідомив про обставину клієнта та продовжив участь у справі. Крім того, представник іншої сторони запропонував адвокату подарунок за «сприяння у швидкому вирішенні спору». Адвокат прийняв подарунок, але не повідомив про це свого клієнта.

Завдання:

1. Визначте, які принципи професійної доброчесності могли бути порушені адвокатом.
2. Чи наявний у ситуації конфлікт інтересів? Визначте його вид та обґрунтуйте відповідь.
3. Оцініть правомірність прийняття адвокатом подарунка.
4. Які етичні та юридичні ризики виникають унаслідок такої поведінки?
5. Запропонуйте належний алгоритм дій адвоката у цій ситуації.
6. Визначте можливі види професійної відповідальності адвоката.

Додаткове завдання:

Сформулюйте висновок щодо того, чому професійна доброчесність є необхідною умовою довіри до правничої професії.

Задача 3.

Фабула

Юрист юридичної компанії представляв інтереси підприємства під час підготовки до укладення великого господарського договору. У процесі роботи він отримав доступ до інформації про фінансовий стан підприємства, умови майбутньої угоди та стратегію переговорів.

Згодом юрист звільнився з компанії та почав працювати на підприємстві, яке є конкурентом його колишнього клієнта. Використовуючи отриману

раніше інформацію, він порадив новому роботодавцю запропонувати контрагенту вигідніші умови договору та таким чином перехопити потенційного партнера.

Завдання:

1. Визначте, які принципи професійної доброчесності порушено.
2. Чи може така поведінка розглядатися як порушення обов'язку щодо збереження конфіденційної інформації?
3. Які професійні та правові ризики виникають для юриста?
4. Запропонуйте належну модель поведінки правника.
5. Визначте можливі наслідки порушення професійних стандартів.

Опрацювання літератури:

основна 1, 4

додаткова 7, 8, 10

Практичне заняття № 4

Тема 4. Етичні засади здійснення правосуддя.

1. Поняття, значення та нормативні засади судової етики. Правовий статус судді, його права та обов'язки.
2. Основні принципи суддівської етики: незалежність, об'єктивність, неупередженість, чесність, доброчесність, компетентність і старанність судді.
3. Етика здійснення правосуддя та професійна поведінка судді. Судова помилка, позасудова поведінка і правила поведінки судді в соціальних мережах.
4. Порушення правил суддівської етики та відповідальність судді. Дисциплінарна практика Вищої ради правосуддя.

Завдання для перевірки знань:

1. Поняття, сутність та значення етичних засад здійснення правосуддя.
2. Основні принципи суддівської етики: незалежність, безсторонність, чесність, доброчесність та справедливість.
3. Етичні вимоги до професійної поведінки судді під час здійснення правосуддя та поза межами професійної діяльності.
4. Взаємодія судді з учасниками судового процесу, адвокатами, прокурорами та іншими представниками правничої професії.
5. Конфлікт інтересів, неупередженість і запобігання корупційним ризикам у діяльності судді.
6. Конфіденційність, професійна таємниця та етичні обмеження у діяльності судді.
7. Етичні стандарти спілкування судді та дотримання принципів професійної комунікації.
8. Суддівська поведінка у цифровому середовищі та соціальних мережах.
9. Міжнародні та національні стандарти суддівської етики: основні джерела та вимоги.
10. Відповідальність за порушення норм суддівської етики та значення

етичної поведінки для довіри до правосуддя.

Завдання для самостійної роботи.

Завдання 1. Порівняти положення Кодексу суддівської етики та Бангалорських принципів поведінки суддів, визначивши спільні етичні стандарти.

Завдання 2. Проаналізувати практику Вищої ради правосуддя щодо дисциплінарної відповідальності суддів за порушення етичних норм та сформулювати основні підстави відповідальності.

Завдання 3.

Фабула

Суддя районного суду розглядає цивільну справу про стягнення значної суми за договором поставки. Позивачем у справі є товариство, директор якого є близьким другом судді. Напередодні судового засідання директор неодноразово спілкувався із суддею поза межами суду та висловлював упевненість, що справа буде вирішена на користь його підприємства.

Під час підготовки до розгляду справи суддя усвідомлює характер своїх особистих відносин із директором товариства, однак вважає, що вони не вплинуть на його професійну об'єктивність. Відповідач заявляє відвід судді, посиляючись на можливий конфлікт інтересів і сумнів у його неупередженості.

Завдання:

1. Визначити, чи наявний у діях судді конфлікт інтересів.
2. Оцінити ситуацію з позицій незалежності, об'єктивності та неупередженості судді.
3. Визначити, чи повинен суддя заявити самовідвід.

Опрацювання літератури:

основна 1,2,3,4,7

додаткова 1,3,6,14,17,20

Практичне заняття № 5

Тема 5. Етичні засади професійної діяльності адвоката.

1. Поняття, сутність та нормативні засади адвокатської етики. Основні принципи професійної етики адвоката.
2. Міжнародні стандарти адвокатської етики. Кодекс поведінки європейських адвокатів ССВЕ.
3. Дисциплінарна відповідальність адвоката за порушення етичних норм.

Завдання для перевірки знань:

1. Визначте поняття адвокатської етики та розкрийте її значення у професійній діяльності адвоката.
2. Назвіть і охарактеризуйте основні принципи адвокатської етики.
3. У чому полягає принцип незалежності адвокатської діяльності?
4. Розкрийте зміст принципів законності, доброчесності, чесності та

професійної компетентності адвоката.

5. Що таке адвокатська таємниця та які етичні вимоги забезпечують її збереження?
6. Які основні правила мають регулювати взаємовідносини адвоката з клієнтом?
7. Що таке конфлікт інтересів в адвокатській діяльності та як його можна запобігти?
8. Які етичні вимоги встановлюються до взаємовідносин адвоката із судом, іншими учасниками процесу та колегами?
9. Яке значення має професійна репутація адвоката та які вимоги висуваються до його поведінки поза межами професійної діяльності?
10. Які підстави та наслідки дисциплінарної відповідальності адвоката за порушення правил адвокатської етики?

Завдання для самостійної роботи.

Задача 1. Скласти таблицю «Принципи адвокатської етики та їх практичне значення», навівши приклади реалізації кожного принципу.

Задача 2. Порівняти положення Правил адвокатської етики України та Кодексу поведінки європейських адвокатів ССВЕ.

Задача 3.

Дослідити підстави дисциплінарної відповідальності адвоката за порушення правил адвокатської етики на прикладі практичних ситуацій.

Опрацювання літератури:

основна 1,2,3,7

додаткова 1,2,3,5,19,24,25,26,42,44

Практичне заняття № 6

Тема 6. Етичні засади професійної діяльності прокурора та слідчого.

1. Поняття, значення та основні принципи професійної етики прокурора. Законність, незалежність, об'єктивність, неупередженість, доброчесність і відповідальність.
2. Етичні стандарти здійснення прокурором процесуальних повноважень. Дотримання прав людини, взаємодія прокурора із судом, адвокатами, органами досудового розслідування та іншими учасниками кримінального провадження.
3. Міжнародні та європейські стандарти професійної діяльності прокурорів. Стандарти ООН, Ради Європи та Будапештські принципи етики та поведінки прокурорів.
4. Етичні стандарти діяльності слідчого. Моральні вимоги до слідчих дій, дотримання прав людини, недопустимість зловживання владними

повноваженнями, професійна комунікація та етичне використання цифрових технологій і доказів.

Завдання для перевірки знань:

1. Визначте поняття та розкрийте значення професійної етики прокурора.
2. Охарактеризуйте основні принципи професійної діяльності прокурора: законність, незалежність, об'єктивність, неупередженість і доброчесність.
3. Які етичні вимоги встановлюються до прокурора під час здійснення процесуальних повноважень?
4. Розкрийте зміст міжнародних та європейських стандартів професійної діяльності прокурорів.
5. У чому полягає значення Будапештських принципів для формування професійної етики прокурора?
6. Якими мають бути етичні засади взаємодії прокурора із судом, адвокатами та органами досудового розслідування?
7. Які вимоги доброчесності та антикорупційні стандарти поширюються на професійну діяльність прокурора?
8. Визначте основні етичні стандарти діяльності слідчого та особливості їх реалізації під час проведення слідчих дій.
9. Які етичні вимоги висуваються до використання цифрових технологій, інформаційних систем і доказів у кримінальному провадженні?
10. Які види відповідальності передбачаються за порушення професійних та етичних стандартів прокурором і слідчим?

Завдання для самостійної роботи.

Завдання 1. Розробити 10 правил професійної та етичної поведінки сучасного прокурора або слідчого з урахуванням цифровізації кримінального провадження.

Завдання 2. Порівняти національні та міжнародні стандарти професійної діяльності прокурорів, визначивши їх спільні положення.

Завдання 3.

Фабула

Слідчий розслідує кримінальне провадження щодо крадіжки майна з офісного приміщення. У ході розслідування виникла підозра щодо працівника підприємства — громадянина К. Під час допиту К. слідчий наполягав на визнанні вини, погрожуючи негативними наслідками для нього та його родини. На прохання допитуваного залучити захисника слідчий заявив, що адвокат «лише завадить розслідуванню», і продовжив допит без участі захисника.

Після цього слідчий склав протокол допиту, зазначивши в ньому відомості, які К. фактично не повідомляв. Під час обшуку в помешканні К. слідчий вилучив мобільний телефон та особисті документи, однак не належним чином зафіксував

усі вилучені предмети. Частину отриманої з телефону інформації слідчий передав журналісту, внаслідок чого персональні дані К. стали публічними ще до завершення розслідування.

Завдання:

1. Визначити, які права людини могли бути порушені діями слідчого.
2. Оцінити дії слідчого з позицій законності, професійної етики, об'єктивності та недопустимості зловживання владними повноваженнями.
3. Визначити, які етичні принципи діяльності слідчого були порушені.
4. Проаналізувати можливі правові наслідки отримання доказів за таких обставин.
5. Запропонувати належний алгоритм дій слідчого під час допиту, обшуку та роботи з цифровою інформацією.
6. Визначити, які механізми оскарження дій слідчого можуть бути використані особою, права якої порушено.

Дискусійне питання:

Чи може прагнення слідчого забезпечити швидке розкриття кримінального правопорушення виправдовувати обмеження процесуальних прав особи?

Завдання 4.

Фабула

Прокурор Петренко здійснює процесуальне керівництво у кримінальному провадженні щодо керівника великої компанії, якому повідомлено про підозру у вчиненні шахрайства в особливо великих розмірах. Кримінальне провадження набуло значного суспільного резонансу та активно висвітлюється засобами масової інформації. На запрошення одного з телеканалів прокурор погодився дати інтерв'ю. Під час ефіру журналіст запитав його про перспективи справи та ймовірність обвинувального вироку. У відповідь Петренко заявив: «Ми маємо беззаперечні докази вини підозрюваного. Я впевнений, що суд підтримає нашу позицію і винесе обвинувальний вирок. Такі злочинці мають отримати максимальне покарання для запобігання подібним злочинам у майбутньому». Наступного дня після ефіру адвокат підозрюваного заявив, що висловлювання прокурора створюють враження про вже встановлену вину його клієнта та можуть вплинути на суспільне сприйняття справи. Керівництво прокуратури звернуло увагу прокурора на необхідність дотримання професійних та етичних стандартів під час публічних комунікацій.

Питання для обговорення

1. Чи порушив прокурор етичні стандарти професійної діяльності своїми публічними висловлюваннями?
2. Які принципи презумпції невинуватості, об'єктивності, неупередженості та стриманості мають дотримуватися прокурором під час публічних комунікацій?

3. Які положення етичних стандартів правника регулюють поведінку правників під час спілкування із засобами масової інформації?
4. Чи допустимо прокурору публічно висловлювати впевненість у винуватості особи, щодо якої суд ще не ухвалив вирок?
5. Чи може публічна заява прокурора про необхідність «максимального покарання» свідчити про упередженість?
6. Як подібні висловлювання можуть вплинути на довіру до прокуратури та правосуддя?
7. Якою мала б бути етично коректна відповідь прокурора журналісту щодо перспектив кримінального провадження?

Додаткове завдання:

Сформулюйте варіант відповіді прокурора на запитання журналіста про винуватість підозрюваного, який одночасно забезпечував би право суспільства на інформацію, презумпцію невинуватості та вимоги професійної етики прокурора.

Опрацювання літератури:

основна 1,2,3,4,6,7

додаткова 1,11,12,13,15,16,18,21,22,46

Практичне заняття № 7

Тема 7. Етичні засади професійної діяльності нотаріуса, юрисконсульта, державного та приватного виконавця.

1. Поняття, соціальні функції та принципи професійної етики нотаріуса. Правила професійної етики нотаріусів України та міжнародні стандарти нотаріальної діяльності.
2. Морально-етичні вимоги до особистості та професійної поведінки нотаріуса. Справедливість, об'єктивність, чесність, добросовісність, відповідальність і професійна культура.
3. Етичні засади здійснення нотаріальної діяльності. Правила поведінки при вчиненні нотаріальних дій, культура професійного спілкування та взаємовідносини нотаріуса з громадянами й іншими суб'єктами.
4. Етичні засади діяльності державного службовця, юрисконсульта, державного та приватного виконавця.

Завдання для перевірки знань:

1. Визначте поняття та розкрийте соціальні функції нотаріату.
2. Назвіть і охарактеризуйте основні принципи професійної етики нотаріуса.
3. Які вимоги встановлюються до чесності, об'єктивності, справедливості та добросовісності нотаріуса?
4. У чому полягають морально-етичні зобов'язання нотаріуса під час здійснення нотаріальних дій?
5. Які правила професійної поведінки та культури спілкування має дотримуватися нотаріус?

6. Охарактеризуйте міжнародні стандарти нотаріальної етики, зокрема положення Кодексу нотаріальної етики Міжнародного союзу нотаріату.
7. Яке значення мають особисті моральні якості нотаріуса для належного виконання професійних обов'язків?
8. Які особливості деонтологічних вимог до державних службовців у сфері юстиції?
9. Які етичні принципи мають дотримуватися юрисконсульт, державний і приватний виконавець?
10. Яка передбачена відповідальність за порушення професійних та етичних норм у діяльності нотаріуса та інших представників сфери юстиції?

Завдання для самостійної роботи.

Задача 1. Скласти таблицю «Морально-етичні якості сучасного нотаріуса», визначивши зміст справедливості, об'єктивності, чесності, доброчесності та відповідальності.

Задача 1. Порівняти національні та міжнародні стандарти нотаріальної етики, зокрема положення правил професійної етики нотаріусів України та Кодексу нотаріальної етики Міжнародного союзу нотаріату.

Задача 2. Розв'язати практичну ситуацію щодо порушення нотаріусом правил професійної етики під час вчинення нотаріальної дії та запропонувати шляхи її вирішення.

Фабула

До приватного нотаріуса звернулася громадянка К. для посвідчення договору купівлі-продажу квартири. Під час прийому клієнтка повідомила, що не впевнена у доцільності укладення договору та хотіла б отримати роз'яснення щодо його правових наслідків.

Нотаріус, посилаючись на велику кількість відвідувачів, не надав належних роз'яснень і запропонував підписати документи без детального ознайомлення. При цьому нотаріус повідомив, що покупець є його давнім знайомим, однак запевнив клієнтку, що це «не має значення». Під час вчинення нотаріальної дії нотаріус більше уваги приділяв інтересам покупця та не перевіряв належним чином, чи усвідомлює продавець правові наслідки договору.

Після посвідчення договору громадянка К. дізналася, що умови правочину суттєво обмежують її майнові права, і звернулася зі скаргою на дії нотаріуса.

Завдання:

1. Визначити, які правила професійної етики нотаріуса могли бути порушені.
2. Оцінити дії нотаріуса з позицій об'єктивності, неупередженості, доброчесності та належного інформування клієнта.
3. Визначити, чи міг особистий зв'язок нотаріуса з покупцем створити конфлікт інтересів.
4. Проаналізувати, як нотаріус повинен був діяти в цій ситуації.
5. Визначити можливі правові та дисциплінарні наслідки порушення професійно-етичних вимог.
6. Запропонувати заходи, які дозволили б запобігти подібним етичним порушенням у нотаріальній діяльності.

Дискусійне питання:

Чи достатньо формального дотримання процедури нотаріальної дії, якщо нотаріус не забезпечив належного роз'яснення її змісту та діяв в умовах

потенційного конфлікту інтересів?

Задача 3.

Фабула.

До приватного нотаріуса звернувся чоловік віком 78 років з проханням посвідчити заповіт, за яким усе належне йому майно має перейти після його смерті його племінниці. Разом із ним до нотаріуса прийшла його донька, яка повідомила, що батько нібито «не зовсім розуміє наслідків» своїх дій.

Під час бесіди нотаріус помітила, що чоловік відповідає на запитання послідовно, добре орієнтується в обставинах справи та чітко пояснює, чому бажає залишити майно саме племінниці. Водночас донька постійно намагається переконати батька змінити рішення, стверджуючи, що племінниця «впливає на нього» та що заповіт має бути складений на її користь.

Після завершення бесіди донька окремо звернулася до нотаріуса та попросила «не поспішати з оформленням», натякаючи, що в майбутньому може звернутися до нотаріуса з іншими майновими питаннями.

Перед нотаріусом постало питання про те, як забезпечити вільне та усвідомлене волевиявлення заповідача, не допустити впливу третіх осіб і водночас не перевищити межі своїх професійних повноважень.

Питання для обговорення:

1. Яка етична дилема виникла перед нотаріусом?
2. Які принципи професійної етики нотаріуса мають бути застосовані?
3. Чому нотаріус повинен переконатися у вільному та усвідомленому волевиявленні заповідача?
4. Як нотаріус має реагувати на спроби родичів вплинути на рішення клієнта?
5. Чи доцільно провести окрему бесіду із заповідачем без присутності доньки?
6. Чи може нотаріус відмовитися від вчинення нотаріальної дії, якщо матиме обґрунтовані сумніви щодо вільності волевиявлення?
7. Яким має бути етично правильний алгоритм дій нотаріуса у цій ситуації?
8. Які наслідки для професійної репутації нотаріуса може мати посвідчення заповіту, якщо згодом буде встановлено, що на заповідача здійснювався неправомірний вплив?

Опрацювання літератури:

основна 1,2,3,5,6,7

додаткова 4,28,29,30,31,32,45

Практичне заняття № 8

Тема 8. Правнича деонтологія та професійні стандарти діяльності правника в умовах цифрової трансформації та сучасних викликів.

1. Правнича діяльність в умовах цифровізації: нові професійні стандарти та вимоги до компетентності правника.
2. Захист персональних даних, професійної інформації та інформаційна безпека у діяльності правника.
3. Етичні та професійні аспекти використання штучного інтелекту, електронних комунікацій і соціальних мереж правниками.

4. Правнича діяльність в умовах воєнного стану та кризових ситуацій: професійні виклики і перспективи розвитку деонтологічних стандартів в Україні та ЄС.

Завдання для перевірки знань:

1. Розкрийте основні особливості професійної діяльності правника в умовах цифровізації.
2. Визначте основні вимоги до захисту персональних даних і професійної інформації правника.
3. Охарактеризуйте правила професійної поведінки правника під час використання електронних комунікацій і соціальних мереж.
4. Які етичні принципи має враховувати правник під час використання штучного інтелекту?
5. Визначте основні ризики автоматизації юридичної діяльності та роль професійного контролю правника.
6. Розкрийте поняття кібергігієни правника та визначте основні заходи інформаційної безпеки.
7. Які особливості має професійна діяльність правника в умовах воєнного стану та кризових ситуацій?
8. Визначте, які нові професійні компетентності необхідні правнику в умовах цифрової трансформації.
9. Охарактеризуйте основні виклики для правничої деонтології, пов'язані з цифровізацією та використанням штучного інтелекту.
10. Визначте основні перспективи розвитку професійних стандартів правника в Україні з урахуванням європейської інтеграції.

Завдання для самостійної роботи.

Кейс 1. Правник використовує особисту електронну пошту та хмарне сховище для зберігання документів клієнтів. Унаслідок неналежного захисту облікового запису стороння особа отримала доступ до документів.

Завдання: визначити професійні та правові ризики, можливі порушення вимог щодо захисту інформації та розробити алгоритм дій правника для мінімізації наслідків.

Кейс 2. Правник за допомогою системи штучного інтелекту підготував проєкт правового висновку та використав його у роботі з клієнтом, не перевіривши наведені нормативні положення та судову практику. У документі були виявлені помилкові посилання.

Завдання: оцінити дії правника з погляду професійної етики, визначити межі допустимого використання ШІ та запропонувати правила професійного контролю за результатами його роботи.

Розробити «Кодексу цифрової поведінки правника» - перелік із 10–12 правил професійної поведінки правника у цифровому середовищі, які мають охоплювати використання електронної пошти та месенджерів, соціальних мереж, штучного інтелекту, захист персональних даних, кібергігієну та збереження професійної таємниці.

Кейс 3. Юрист Коваленко, який працює в юридичній компанії та представляє інтереси клієнтів у господарських і цивільних спорах, активно користується

соціальними мережами. Після того як суд відмовив у задоволенні позову його клієнта, Коваленко опублікував на своїй сторінці допис із критикою судового рішення.

У публікації він зазначив: *«Чергове рішення, яке складно назвати справедливим. Складається враження, що суддя взагалі не розуміє специфіки цієї категорії справ. Аргументи сторони просто залишилися поза увагою. Професіоналізм суду викликає серйозні питання»*.

При цьому юрист не назвав суддю безпосередньо, однак указав номер справи, назву суду та обставини спору, унаслідок чого користувачі соціальної мережі змогли легко ідентифікувати суддю та клієнта. Допис активно поширювався та отримав численні критичні коментарі.

Керівник юридичної компанії звернув увагу Коваленка на неприпустимість подібних публічних висловлювань і запропонував видалити допис.

Питання для обговорення:

1. Які принципи та етичні стандарти правничої професії можуть бути порушені юристом у цій ситуації?
2. Чи має юрист право публічно критикувати судові рішення та діяльність суддів?
3. Де проходить межа між допустимою професійною критикою та неетичними висловлюваннями?
4. Чи порушує юрист обов'язок щодо збереження конфіденційності інформації про клієнта?
5. Як така публікація може вплинути на професійну репутацію юриста, його роботодавця та довіру до правничої професії?
6. Якою мала б бути етично коректна форма коментування судового рішення в соціальних мережах?

Задача 4. Громадянин Бойко уклав із компанією «М» смарт-контракт, відповідно до умов якого придбав унікальний цифровий актив, пов'язаний із правами на цифровий твір мистецтва. Після сплати обумовленої вартості активу в криптовалюті його автоматична передача на цифровий гаманець Бойка, передбачена умовами смарт-контракту, не відбулася.

Представники компанії «М» стверджують, що належним чином виконали всі передбачені смарт-контрактом дії, а непередання цифрового активу стало наслідком технічного збою у функціонуванні блокчейн-мережі.

Бойко звернувся за юридичною допомогою з метою захисту своїх майнових прав та інтересів. Водночас правове регулювання цифрових активів і смарт-контрактів в Україні залишається недостатньо деталізованим, що ускладнює визначення правової природи відповідних правовідносин, способів захисту порушених прав та відповідальності сторін за неналежне виконання цифрової угоди.

Завдання:

1. Які правові засоби та способи захисту може запропонувати юрист клієнту за відсутності спеціального правового регулювання?
2. Чи може бути використана аналогія закону або аналогія права для врегулювання спірних правовідносин?
3. Які традиційні правові конструкції (договір, електронний правочин, майнове

право, відшкодування збитків тощо) можуть бути застосовані до цього спору?

4. Яке значення для вирішення спору можуть мати умови смарт-контракту та дані блокчейн-транзакції як докази?
5. Чи можливе застосування іноземного законодавства або міжнародно-правових норм до таких правовідносин?
6. Як юрист може обґрунтувати наявність юридичного спору та порушення прав клієнта, незважаючи на відсутність спеціального законодавства про «М»?
7. Які етичні стандарти професійної діяльності юриста мають особливе значення при консультуванні клієнта в умовах правової невизначеності?
8. Яку роль може відіграти юрист у формуванні пропозицій щодо вдосконалення законодавства про цифрові активи та смарт-контракти на основі подібних практичних ситуацій?

Опрацювання літератури:

основна 1, 4

додаткова 33-41,43

Завдання для модульного контролю.

Модуль №1.

Теоретичне завдання.

Розкрийте поняття, предмет, систему та значення правничої деонтології.

Охарактеризуйте її основні функції та місце в системі професійної підготовки правника.

Аналітичне завдання.

Проаналізуйте співвідношення професійної етики, моралі та моральної культури юриста. Визначте основні ціннісні орієнтири професійної діяльності правника.

Ситуаційне завдання.

Суддя під час розгляду справи дізнався, що одна зі сторін є його близьким знайомим. Незважаючи на це, суддя не повідомив про обставину та продовжив розгляд справи.

Завдання: визначте етичні принципи правосуддя, які можуть бути порушені, та запропонуйте належний алгоритм дій судді.

Практичне завдання.

Клієнт просить адвоката приховати від суду інформацію, яка може негативно вплинути на результат справи. Адвокат погоджується, мотивуючи це необхідністю захистити інтереси клієнта.

Завдання: оцініть ситуацію з позицій професійної етики адвоката, визначте межі допустимої поведінки та можливі наслідки порушення професійних стандартів.

Комплексне завдання.

Проаналізуйте взаємозв'язок правничої деонтології, професійної етики та моральної культури на прикладі діяльності судді або адвоката. Визначте, яким чином дотримання етичних стандартів впливає на авторитет правничої професії та довіру суспільства до правосуддя.

Модуль 2.

Теоретико-аналітичне завдання.

Розкрийте зміст основних етичних принципів професійної діяльності прокурора та слідчого. Охарактеризуйте вимоги до законності, неупередженості, об'єктивності, професійної честі та доброчесності.

Ситуаційне завдання.

Прокурор під час здійснення процесуального керівництва отримав інформацію, яка може свідчити про особисту зацікавленість у результаті кримінального провадження. Незважаючи на це, він не повідомив про обставину та продовжив виконувати свої повноваження.

Завдання: визначте можливий конфлікт інтересів, етичні принципи, які можуть бути порушені, та запропонуйте належний алгоритм дій прокурора.

Комплексне практичне завдання.

Порівняйте етичні засади діяльності нотаріуса, юрисконсульта, державного та приватного виконавця. Визначте спільні професійні цінності та специфічні етичні вимоги до кожної з правничих професій.

Ситуаційно-аналітичне завдання.

Правник під час виконання професійних обов'язків отримав пропозицію подарунка від особи, зацікавленої у прийнятті рішення на її користь. Правник прийняв подарунок, пояснивши це тим, що він не впливає безпосередньо на результат справи.

Завдання: оцініть ситуацію з позицій професійної доброчесності, визначте можливі корупційні та етичні ризики, види відповідальності та способи запобігання подібним порушенням.

Практично-творче завдання.

Розробіть «10 правил професійної поведінки правника в цифровому середовищі», передбачивши вимоги щодо захисту персональних даних і професійної інформації, використання штучного інтелекту, електронних комунікацій, соціальних мереж, кібергігієни та професійного контролю за автоматизованими рішеннями.

Поточне та підсумкове оцінювання.

J. CURRENT AND FINAL ASSESSMENT / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ			
Розподіл балів за видами навчальної діяльності та контрольними заходами для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти			
Складові поточного контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти	Форма підсумкового контролю		
		залік	
		за формами здобуття освіти	
		денна	заочна
поточний контроль			
Знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях		40	30
Виконання модульних контрольних робіт		20	20
Виконання завдань самостійної роботи		30	40
Практико-орієнтована, професійна та профорієнтаційна діяльність за освітнім компонентом		До 5 балів	До 5 балів
Наукова діяльність за освітнім компонентом		До 5 балів	До 5 балів
підсумковий контроль			
		-	-
УСЬОГО		100	100

Критерії оцінювання відповіді на семінарських заняттях

Оцінка «відмінно»

Відповідь здобувача базується на самостійному творчому мисленні. Знання

питання, належне висвітлення питання, вміння складати тезисний план відповіді і вміло користуватись понятійним апаратом. Відповідь грамотно та логічно побудована. Здобувач без зволікань дає відповідь на основні та додаткові питання. Програмний матеріал засвоєно повністю. Грунтовні знання першоджерел, нормативно - правових актів, вміння робити узагальнення та висновки, використовуючи додаткову літературу.

Оцінка «добре»

Відповідь здобувача базується на самостійному аналізі даного питання. Належні знання структури тексту, висвітлення матеріалу - грамотно по суті. Добре засвоєння програмного матеріалу, володіння навичками і засобами виконання практичних завдань. Можливі несуттєві неточності в поясненні деяких не основних питань. Знання першоджерел, нормативно-правових актів та іншої літератури.

Оцінка «задовільно»

Відповідь здобувача ґрунтується на рівні репродуктивного мислення. Слабкі знання структури курсу, допускає помилкові тлумачення термінів, формулювань. Спостерігається порушення послідовності у висвітленні питання. Засвоєно лише основну частину програмного матеріалу. Не достатньо володію знаннями понятійного апарату, нормативно-правового матеріалу, навичками узагальнення та висновків.

Оцінювання семестрової роботи студента здійснюється в межах 100 балів.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Шкала ДУЕТ, балів	Оцінка за 4-бальною шкалою		Шкала ECTS
	у формі іспиту/ диференційованого заліку/захисту	у формі заліку	
90 – 100	відмінно	зараховано	A
80 – 89	добре		B
70 – 79			C
66 – 69			D
60 – 65	задовільно		E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання іспиту (заліку)	не зараховано з можливістю повторного складання заліку	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю повторного проходження курсу з	не зараховано з можливістю повторного проходження курсу з	F

	освітнього компонента	освітнього компонента	
--	--------------------------	--------------------------	--

Академічна доброчесність та політика використання ШІ

Під час вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів і правил академічної доброчесності відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Державного університету економіки і технологій.

Дотримання академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних і контрольних завдань, належне посилання на використані джерела інформації, повагу до авторства та результатів інтелектуальної діяльності інших осіб, недопущення списування, обману, фабрикації, фальсифікації, використання недозволеної допомоги та інших порушень академічної доброчесності.

У разі виявлення порушень академічної доброчесності заходи реагування застосовуються відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Університету.

Ознайомитися із системою забезпечення академічної доброчесності в Державному університеті економіки і технологій можна за посиланням: <https://www.duet.edu.ua/ua/area/science/acad>.

Рівень застосування ШІ може передбачати повну заборону, обмежене використання для допоміжних операцій (пошук ідей, редагування, переклад тощо), використання з обов'язковим декларуванням або вільне використання як інструменту виконання завдання. У всіх випадках здобувач освіти несе відповідальність за достовірність, самостійність і зміст представленого результату та повинен зазначати факт використання ШІ у випадках, передбачених вимогами до завдання.

Ознайомитись з Політикою використання штучного інтелекту в Державному університеті економіки і технологій можна за посиланням: https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/pol_ai.pdf

Рівень допустимого використання в навчальних завданнях ШІ з освітнього компонента:

Рівень 1 - ШІ дозволено лише на етапі підготовки. Можливе використання для пошуку ідей, планування роботи, аналізу підходів, але не для створення змісту готової роботи. Рівень 2 -ШІ дозволено для вдосконалення мови та форми. Допускається використання для редагування тексту, покращення структури, стилю та мовного оформлення.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ З
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ПРАВНИЧА ДЕОНТОЛОГІЯ ТА СТАНДАРТИ
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

1. Поняття, предмет, система та значення правничої деонтології.
2. Основні функції та принципи правничої деонтології.
3. Професійна етика правника: поняття, структура та значення.
4. Моральна культура юриста та її основні складові.
5. Професійні цінності та стандарти поведінки правника.
6. Професійна честь, гідність, репутація та авторитет правника.
7. Етичні засади здійснення правосуддя.
8. Принципи незалежності, неупередженості та доброчесності судді.
9. Етичні вимоги до професійної поведінки судді поза межами здійснення правосуддя.
10. Конфлікт інтересів у діяльності судді та способи його запобігання.
11. Етичні засади професійної діяльності адвоката.
12. Принципи незалежності, конфіденційності та лояльності адвоката.
13. Взаємовідносини адвоката з клієнтом: етичні стандарти та межі професійної поведінки.
14. Етичні вимоги до взаємовідносин адвоката з судом, іншими учасниками процесу та колегами.
15. Етичні засади професійної діяльності прокурора.
16. Етичні вимоги до професійної діяльності слідчого.
17. Принципи законності, об'єктивності, неупередженості та доброчесності у діяльності прокурора і слідчого.
18. Етичні засади професійної діяльності нотаріуса.
19. Етичні стандарти діяльності юрисконсульта.
20. Етичні засади професійної діяльності державного та приватного виконавця.
21. Професійна відповідальність правника: поняття, види та підстави.
22. Дисциплінарна відповідальність правника та її значення для забезпечення професійних стандартів.
23. Професійна доброчесність правника: поняття, складові та значення.
24. Конфлікт інтересів у професійній діяльності правника: поняття, види та способи врегулювання.
25. Запобігання корупції у професійній діяльності правника.
26. Подарунки, неправомірна вигода та інші етичні ризики у професійній діяльності правника.
27. Механізми запобігання порушенням професійних стандартів та формування культури доброчесності.
28. Правнича деонтологія в умовах цифрової трансформації.
29. Захист персональних даних, професійної таємниці та іншої професійної інформації правника.
30. Етичні засади використання електронних комунікацій і соціальних мереж правниками.
31. Штучний інтелект у професійній діяльності правника: етичні виклики та професійні стандарти.
32. Ризики автоматизації юридичної діяльності та роль професійного контролю

правника.

33. Інформаційна безпека та кібергігієна у професійній діяльності правника.
34. Особливості професійної діяльності правника в умовах воєнного стану та кризових ситуацій.
35. Нові вимоги до професійної компетентності правника в умовах цифровізації та суспільних трансформацій.
36. Професійні стандарти правника в контексті європейської інтеграції України.
37. Сучасні виклики та перспективи розвитку правничої деонтології в Україні.
38. Взаємозв'язок професійної етики, доброчесності та юридичної відповідальності правника.
39. Значення професійних стандартів для забезпечення довіри суспільства до правничої професії.
40. Роль правничої деонтології у формуванні професійної культури та відповідального правника.

Список використаних джерел:

Основна література:

1. Єрмоленко Д. О. Етичні стандарти у професійній правничій діяльності : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Право». Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 139 с.
2. Митрофанов І. І., Васечко Л. О., Кравчук В. М. Професійна етика в юриспруденції: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 476 с.
3. Курс лекцій з юридичної деонтології : навч. посіб. І. А. Логвиненко, І. Л. Невзоров, Є. С. Логвиненко та ін.; за заг. ред. І. А. Логвиненка, І. Л. Невзорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 184 с.
4. Етика прокурора, судді, слідчого : навчальний посібник .Л. М. Гуртієва, О. В. Капліна, А. В. Лапкін та ін. ; тех. ред. Ю. Д. Батан ; за ред. А. В. Лапкіна, Г. Шмельцер. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 284 с.
5. Етика правника: тези доповідей та повідомлень учасників круглого столу / за заг. ред. Т. Б. Вільчик. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2022. 322 с. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2020/Etyka_pravm-2021.pdf
- . Професійна етика юриста : навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с URL : <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2357/1/%d0%9f%d0%95%d0%ae%20.pdf>
7. Етика юриста : конспект лекцій / укладач Л. В. Теліженко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 163 с. URL : chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2bac_pravo/Telizhenko_etyka.pdf

Додаткова література.

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 23 липня 1996 року, № 30. Ст.141.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права людини: прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16.12.1966. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: від 4 листопада 1950 року. Офіційний вісник України. 1998. № 13. Ст. 270.
4. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 р. Верховна Рада України. URL : zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3425-12.
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. Верховна Рада України. URL : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/paran3#n3.
6. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 р. Верховна Рада України. URL : zakon.rada.gov.ua/laws/show/
7. Методичні рекомендації НАЗК від 03.02.2025 «Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання

корупції URL: chrome-extension://efaidnbmninnibpcjpcglclefindmkaj/https://nkek.gov.ua/static-objects/nkek/sites/1/uploaded-files/metodicni-reomendaciyi-stanom-na-03022025.pdf

8. Про запобігання корупції: Закон України № 1700-VII від 14.10.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#T>

9. Про міжнародні договори України: Закон України Верховна Рада України. URL: zakon.rada.gov.ua/go/1906-15

10. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 р. Верховна Рада України. URL : zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1698-18.

11. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. Верховна Рада України. URL : zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19

12. Про прокуратуру: Закон України від від 14 жовтня 2014 р. Верховна Рада України. URL : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18

13. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. Верховна Рада України. URL : zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-12.

14. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. Верховна Рада України. URL : zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19.

15. Дисциплінарний статут ОВС. Затверджений Законом України. Верховна Рада України. URL: zakon.rada.gov.ua/go/3460-15

16. Дисциплінарний статут прокуратури України. Затверджений Постановою Верховної Ради України від 6 листопада 1991 року N 1796-XII. Верховна Рада України. URL: zakon.rada.gov.ua/go/1796-12

17. Бангалорські принципи поведінки суддів від 19.05.2006 р. Схвалено Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27.07.2006 р. № 2006/23. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67#Text

18. Європейські інструкції з питань етики та поведінки прокурорів : прийняті на конференції Генеральних прокурорів Європи 24–26 січня 2005 року. URL: <http://mir.zavantag.com/pravo/387069/index.html?page=8> (

19. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства від 01.10.1988 р. Бюлетень законодавства і юридичної практики України: Адвокатура в Україні. 2000. № 1.

20. Кодекс суддівської етики, затверджений XI з'їздом суддів України 22.02.2013р., <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>

21. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів, затверджений Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017р., <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>

22. Керівні принципи, що стосуються ролі осіб, які здійснюють судове переслідування, прийняті в рамках ООН 07.09.1990р., https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_859#Text

23. Правила адвокатської етики, затверджені Звітньо-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017р., <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>

24. Правила етичної поведінки працівників системи надання безоплатної правової допомоги, затверджені Наказом Координаційного центру з надання правової

допомоги Міністерства юстиції України від 29.03.2019р. № 40,

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0040419-19#Text>

25.Рекомендації КМ Ради Європи №R(2000)21 “Про свободу професійної діяльності адвокатів”,

https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_2000_21_2000_10_25.pdf

26.Кодекс поведінки європейських адвокатів,

[https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshidokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ\(ukr\).pdf](https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshidokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ(ukr).pdf)

27.Правила професійної етики нотаріусів, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 04.10.2013 № 2104/5,

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1730-13#Text>

28.Кодекс правил професійної етики нотаріусів, затверджений на черговому 3’їзді нотаріусів України 20.04.2018, <http://npu.ua/wp-content/uploads/2018/06/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%83.pdf>

29.Документу “Етика та правила організації нотаріату”, затверджений у 2013 році Міжнародним Союзом Нотаріату, <http://npu.ua/wp-content/uploads/2018/03/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%9C%D0%A1%D0%9B%D0%9D-%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf>

30.Європейський кодекс нотаріальної етики, <https://npu.ua/wp-content/uploads/2018/01/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8.pdf>

31.Кодекс професійної етики приватних виконавців, ухвалений рішенням 3’їзду приватних виконавців України №1 від 17.11.2017р., <http://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%86%D1%96%D0%B2.pdf>

32.Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затверджені Наказом Національного агентства України з питань державної служби №158 від 05.08.2016 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 31.08.2016р. за № 1203/29333), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>

33. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
34. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
35. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
36. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22.12.2005 р. № 3262-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3262-15#Text>
37. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
38. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2001 р. № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF#Text>
39. Концепція розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>
40. Положення про автоматизовану систему документообігу суду: Рішення Ради суддів України 26.11.2010 р. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr030414-10#Text>
41. Про проведення тестування підсистеми «Електронний суд» у місцевих та апеляційних судах: Наказ ДСА України від 22.12.2018 р. № 628. URL: https://dsa.court.gov.ua/userfiles/media/628_18.pdf
42. Конвенція про захист професії адвоката, ухвалена Радою Європи 12 березня 2025 року (переклад українською мовою). URL: <https://unba.org.ua/news/10046-konvenciya-radi-evropipro-zahist-profesii-advokata-tekst-ukrains-koyu.html>
43. Принципи Міжнародної асоціації юристів (ІБА) щодо поведінки в соціальних мережах для юридичних професій, прийняті 24 травня 2014 року Міжнародною асоціацією юристів. URL: https://tomorrowlawyer.org/wp-content/uploads/2017/10/IBA-International-Principlesmedia_ukr.pdf
44. Основні положення про роль адвокатів, прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам від 1 серпня 1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_835#Text
45. Європейський кодекс нотаріальної етики, прийнятий Конференцією нотаріусів Європейського Союзу 3-4 лютого 1995 року в Неаполі. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU95646>
46. Європейський кодекс поліцейської етики: Рекомендація (2001) 10, ухвалена Комітетом міністрів Ради Європи 19 вересня 2001 р. та Пояснювальний меморандум. 58 с. URL: https://hrea.org/wp-content/uploads/2021/02/Recommendation-Rec200110_European-Code-of-PoliceEthics_Ukrainian.pdf

